

„Starea Națiunii: Cluj – Bruxelles 2005”

Cuprins

I. Date generale

- I.1. Conceptul de „Casă a Europei” la Cluj-Napoca
- I.2. Proiect 2005: „Starea Națiunii: Cluj – Bruxelles”

II. Studiul

- II.1. Introducere
- II.2. Relațiile politico-instituționale pe axul Cluj-Bruxelles
- II.3. Relațiile economice
- II.4. Relațiile academice
- II.5. Perspectiva neguvernamentală
- II.6. Presa locală clujeană în contextul european
- II.7. Concluzii și recomandări

III. Contact

I. Date generale

I.1. Conceptul de „Casă a Europei” la Cluj

Conceptul de „Casă a Europei” implică găsirea metodelor de articulare a identității naționale cu cea europeană, proiectarea unui sistem în care atât comunitatea locală cât și cea regională își au locul în amfiteatrul european.

„Casa Europei” Cluj-Napoca este o asociație non-profit, apolitică, independentă financiar și fără caracter religios, care a luat ființă în 5 septembrie 1996. Fondatorul asociației este Dan Luca, iar avizul de funcționare a fost acordat de către Ministerul Afacerilor Externe al României în 2 octombrie 1996. Principalul obiectiv al organizației este realizarea unei legături reale între comunitatea locală clujeană și Uniunea Europeană.

Printre cele mai recente proiecte ale „Casei Europei” Cluj-Napoca amintim:

- 2003 - „Impactul extinderii Uniunii Europene asupra Clujului”. Studiul realizat a fost o premieră pentru România, o abordare directă, realizată de clujeni, fără a implica tradiționala consultantță europeană. Prof. Univ. Dr. Mihaela Luțaș, coordonatoarea studiului, preciza: „În realizarea documentului de evaluare am avut ca prioritate comunicarea cu exteriorul. Am dorit ca acest studiu să se adreseze cetățeanului de pe stradă care trebuie să vadă, în termeni simpli, ce înseamnă Uniunea Europeană.”
- 2004 - „Guvernarea Clujului într-o Europă extinsă”. Încă din 27 noiembrie 2003 a avut loc lansarea „Decalogului guvernării europene a Clujului”. Cu acest prilej, Asociația „Casa Europei” Cluj-Napoca a lansat partidelor politice clujene chestionarul intitulat „Decalogul guvernării europene a Clujului”, care conținea 10 întrebări referitoare la programul electoral al candidaților clujeni aferent alegerilor locale din iunie 2004, program cu ample conexiuni asupra dezvoltării europene a Clujului. „Am încercat un exercițiu de comunicare, în care mesajul european este tradus pentru structura locală clujeană. Am bazat acest proiect în special pe dificultățile cetățenilor în a înțelege ce vrea Bruxelles-ul și pe opacitatea sistemului românesc de a digera real, pentru cetățeni, integrarea europeană”, sublinia Dan Luca, președintele „Casei Europei” Cluj-Napoca.
- 2004 - „Parlamentarul european al Clujului”. În situația aderării României la Uniunea Europeană în 2007, la alegerea deputaților români în Parlamentul European se ia în considerare rezultatele alegerilor naționale din 28 noiembrie 2004 (puterea partidelor și a eventualelor coaliții la nivel național), astfel în perioada 2007-2009 parlamentarii europeni din România vor fi deputați/senatori din Parlamentul de la București, „detașați” la Bruxelles. La începutul lunii septembrie 2004, Asociația „Casa Europei” Cluj-Napoca a lansat către partidele politice clujene chestionarul intitulat „7 întrebări pentru Europa!”. Filialele clujene ale partidelor politice au răspuns chestionarului lansat, arătând prin răspunsurile ample evidenta preocupare pentru integrarea europeană. „Titlul de parlamentar european este de mare interes pentru clasa politică

clujeană. Răspunsurile primite confirmă înțelegerea de către partidele politice clujene a fenomenului integrării europene, iar cei desemnați să reprezinte partidul la Bruxelles sunt nume de referință ale partidelor", a precizat Dan Luca, președintele „Casei Europei” Cluj-Napoca.

I.2. Proiectul „Starea Națiunii: Cluj - Bruxelles”

În toamna anului 2004, Biroul Executiv al „Casei Europei” Cluj-Napoca a decis aprofundarea studiului publicat în 2003, „Impactul extinderii Uniunii Europene asupra Clujului”, și extinderea sa printr-o analiză amplă, care și-a propus să prezinte situația la zi a Clujului din punct de vedere european.

Metodele de cercetare au fost următoarele:

- Date provenite din studiul „Casei Europei” Cluj-Napoca „Impactul extinderii Uniunii Europene asupra Clujului” (publicat în 2003);
- O serie de chestionare adresate principalilor actori locali din diverse domenii (economic, academic, instituțional, politic, media, ONG);
- Un concurs de eseuri adresat cetățenilor Clujului, menit să aducă în atenție ideile inovatoare care să ajute Clujul să devină mai vizibil din punct de vedere european. S-au primit un număr de 22 de eseuri, iar juriul care le-a evaluat a fost format din personalități din Bruxelles, București și Cluj, de la Parlamentul European, Comitetul Regiunilor, Misiunea României pe lângă UE (Bruxelles), Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Educației și Cercetării, Consiliul Local și Consiliul Județean Cluj, Primăria Cluj-Napoca, sectorul privat, academic, neguvernamental și mass-media;
- Bibliografie de specialitate.

Totodată, în conceperea și implementarea proiectului nostru, am beneficiat de colaborarea Consiliului Local Cluj-Napoca, Consiliului Județean Cluj, Prefecturii Județului Cluj, Primăriei Municipiului Cluj-Napoca, Universității „Babeș-Bolyai”, Universității Tehnice, Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară, Camerei de Comerț și Industrie Cluj, filialelor locale ale partidelor politice parlamentare: PNL, PD, PSD, UDMR și PRM, presei locale (Adevărul de Cluj, Szabadság, TVR Cluj, Radio Cluj) și sectorului nonguvernamental. Toată această rețea de colaboratori ne-a ajutat furnizându-ne informații din diverse domenii, necesare conceperii studiului nostru.

II. Starea Națiunii: Cluj -Bruxelles

II.1. Introducere

Specificul Bruxelles-ului constă în conglomeratul instituțiilor europene și a comunității europene create în jurul acestora, fapt care a condus la formarea unui segment aparte numit „actori ai Uniunii Europene”. Bruxelles-ul este inima europeană, chiar dacă sunt încercări disperate de a descentraliza sistemul. Ultimii ani au confirmat o coagulare în jurul „Pieței Schuman”¹ a principalilor factori de decizie. Pe lângă instituții, este vorba și de puternicul sector privat, reprezentat de companiile europene și internaționale, federații industriale, presa europeană și sectorul neguvernamental. Bruxelles-ul este principalul pol de presă mondial, cu aproximativ 3.000 ziariști acreditați. Dacă ne referim la sectorul privat, alături de sediile europene ale multinaționalelor, întâlnim o densitate de aproximativ 3.000-4.000 de federații sectoriale, asociații europene sau grupuri de interes reprezentate la Bruxelles.

Există un grup de români (inclusiv clujeni) care asigură deja integrarea României în structura europeană. Este ceea ce putem numi o „avangardă românească la Bruxelles”. Aceștia sunt în permanent contact cu România, dar și integrați perfect în „lumea de la Bruxelles”, confirmând vocația europeană a României.

Este clar că aderarea României la Uniunea Europeană „mișcă” deja comunitatea locală clujeană cu un interes sectorial remarcabil. Clujul are destui oameni care lucrează european încă de acum, iar aderarea României la Uniunea Europeană nu îi va surprinde nepregătiți. Este necesară însă o ieșire din anonimat. **Comunitatea locală poate sprijini mai activ proiectul ambițios al Reprezentanței Permanente a Clujului la Bruxelles. Este nevoie însă de o informare reală și de o comunicare coerentă pe această temă.**

Majoritatea regiunilor sau orașelor mari europene au astfel de reprezentanțe, iar rolul lor este deosebit de important în realizarea strategiilor de dezvoltare. Județul Cluj, în această etapă de pregătire pentru aderarea la Uniunea Europeană, trebuie să treacă printr-o serie de schimbări de natură socială, economică și instituțională, în vederea atingerii unui anumit grad de convergență cu Uniunea Europeană. Odată cu aderarea, starea de fapt a lucrurilor se va schimba. Principalii „actori” din domeniul economic, social, politic, academic din județul Cluj vor trebui să fie vizibili la Bruxelles pentru a atrage fondurile necesare dezvoltării de noi proiecte.

¹ Piața Schuman este locul unde se află clădirea principală a Comisiei Europene și cea a Consiliului European. La câteva sute de metri se află și clădirea Parlamentului European. Este practic kilometrul zero pentru instituțiile europene.

II.2. Relațiile politico-instituționale pe axul Cluj-Bruxelles

Mediul politic și instituțional-administrativ trebuie să joace un rol important în ceea ce privește activitatea Reprezentanței Clujului la Bruxelles. Pentru a înțelege mai bine rolul pe care îl poate avea o Reprezentanță a Clujului la Bruxelles, sunt necesare câteva precizări referitoare la politica de dezvoltare regională și la fondurile structurale.

Dezvoltarea regională este un concept ce urmărește impulsivarea și diversificarea activităților economice, stimularea investițiilor în sectorul privat, contribuția la reducerea șomajului și îmbunătățirea nivelului de trai la nivel regional.

Pentru ca politica de dezvoltare regională să poată fi aplicată în România, au fost înființate opt regiuni de dezvoltare, ce acoperă întreg teritoriul României. Județul Cluj face parte din Regiunea 6 Nord-Vest, împreună cu județele: Bihor, Bistrița-Năsăud, Sălaj, Satu-Mare, Maramureș. Fiecare regiune de dezvoltare cuprinde mai multe județe. Regiunile de dezvoltare nu sunt unități administrativ-teritoriale, nu au personalitate juridică, fiind rezultatul unui acord liber între consiliile județene implicate.

Politica de dezvoltare regională reprezintă un ansamblu de măsuri planificate și promovate de autoritățile administrației publice locale și centrale, în parteneriat cu diverși actori privați, publici, sau în parteneriat public privat, în scopul asigurării unei creșteri economice, dinamice și durabile, prin valorificarea eficientă a potențialului regional și local, în scopul îmbunătățirii condițiilor de viață².

Principalele domenii vizate de politicile regionale sunt: dezvoltarea întreprinderilor, piața forței de muncă, atragerea investițiilor, transferul de tehnologie, dezvoltarea sectorului I.M.M.-urilor, îmbunătățirea infrastructurii, calitatea mediului înconjurător, dezvoltare rurală, sănătate, educație, învățământ, cultură. De asemenea, dezvoltarea rurală ocupă un loc distinct în cadrul politicilor regionale, având în vedere următoarele aspecte: înlăturarea/diminuarea sărăciei în zonele rurale; echilibrarea oportunităților economice și a condițiilor sociale dintre mediul urban și cel rural; stimularea inițiativelor locale; păstrarea patrimoniului spiritual și cultural.

În general, administrațiile centrale sunt cele care se implică efectiv în procesul legislativ din cadrul Uniunii Europene, în luarea deciziilor și participă la activitatea Comisiei și a altor instituții din cadrul Uniunii Europene. Totuși, activitatea și măsurile întreprinse la nivel european au impact și asupra administrației locale. **În aceste condiții, este foarte important ca instituțiile de la nivel local și județean să se implice efectiv în sprijinirea Reprezentanței Clujului la Bruxelles.**

În cadrul Consiliului Județean Cluj există *Serviciul de Integrare Europeană, Programe, Prognoze*, subordonat președintelui Consiliului Județean. Scopul său este de a conlucra cu autoritățile administrației publice locale, cu serviciile descentralizate ale ministerelor și ale celorlalte organe centrale care funcționează pe teritoriul județului,

cu conducerile instituțiilor și agenților economici aflați sub autoritatea Consiliului Județean, precum și cu agenții economici care nu sunt în subordinea Consiliului Județean, pentru a determina nivelul de dezvoltare economică și socială a județului, pe baza unei multitudini de indicatori.

Politic vorbind, în cadrul Consiliului Județean Cluj, comisia responsabilă cu integrarea europeană este *Comisia de prognoze, programe, buget-finanțe și integrare europeană*. Din ea fac parte reprezentanți ai tuturor forțelor politice reprezentate în Consiliul Județean, în total 7 consilieri județeni³.

În cadrul Prefecturii Cluj există *Direcția pentru integrare europeană, dezvoltare economică, monitorizarea serviciilor publice deconcentrate, relația cu sindicatele, financiar contabilitate, administrative*, care are în componența sa și *Compartimentul integrare europeană*. Scopul său este de a elabora planul județean de măsuri pentru integrare europeană și intensificarea relațiilor externe precum și de a desfășura activități menite să promoveze programele cu finanțare externă, inițiate și susținute de Uniunea Europeană⁴.

În cadrul Primăriei Municipiului Cluj-Napoca există *Biroul Mass-media, integrare europeană*, din cadrul *Direcției învățământ, cultură*. Scopul său este de a implica instituția în procesul de integrare europeană, prin scrierea de cereri de finanțare pentru proiectele anunțate de Delegația Comisiei Europene la București, sau pentru alte fonduri, prin întreținerea de relații de parteneriat, sau prin identificarea de noi parteneri pentru proiectele inițiate de Primărie⁵.

Politic, în cadrul Consiliului Local, comisia responsabilă cu integrarea europeană este *Comisia VI pentru integrare europeană, relații externe, turism și orașe înfrățite*. În această comisie sunt 5 consilieri locali.

Până la data aderării, România va avea 35 de observatori în Parlamentul European, urmând ca la momentul aderării, aceștia să fie înlocuiți de parlamentari europeni „plini”. Birourile Permanente ale celor două camere ale Parlamentului României au desemnat deja cei 35 de observatori români. Doi dintre aceștia, propuși de grupurile parlamentare PSD și UDMR provin din Cluj. Ei sunt senatorul PSD Vasile Dîncu și deputatul UDMR Konya-Hamar Sandor. Observatorii români la Parlamentul European vor avea aceleași îndatoriri, obligații și atribuții ca și restul parlamentarilor europeni, mai puțin dreptul la vot.

Aderarea României la Uniunea Europeană implică participarea la toate instituțiile și structurile UE. Autoritățile române trebuie să aibă în vedere necesitatea și modul de organizare a participării țării la mai multe organe subsidiare. România trebuie să desemneze reprezentanți nu doar în Parlamentul European, ci și în Comitetul Regiunilor și în Comitetul Economic și Social (Tratatul de la Nisa prevede în anexă că România va

² www.adrbi.ro (Agenția pentru Dezvoltare Regională București Ilfov)

³ www.cjcluj.ro (Consiliul Județean Cluj)

⁴ www.prefecturacluj.ro (Prefectura Județului Cluj)

⁵ www.primariaclujnapoca.ro (Primăria Municipiului Cluj-Napoca)

dispune de un număr de 15 reprezentanți în fiecare dintre aceste două instituții). Vizualizând cine sunt reprezentanții români ca observatori la Comitetul Regiunilor se observă că nici unul nu provine din județul Cluj⁶.

În prezent, sunt prezente la Bruxelles 300 de birouri regionale. Principalul lor rol este de a stabili contacte, care să conducă la crearea de rețele de lucru ce permit colaborarea cu alte rețele, scopul final fiind obținerea de finanțări pentru diverse proiecte regionale.

Începând cu 16 februarie 2004, Uniunea Națională a Consiliilor Județene din România (UNCJR) a demarat activitatea unui birou permanent de reprezentare la Bruxelles. În conformitate cu deciziile membrilor săi, UNCJR are prevăzut în cadrul biroului său european de la Bruxelles 41 de posturi de lucru pentru reprezentanții fiecărui Consiliu Județean⁷. În vara lui 2005, o Comisie a Consiliului Județean Cluj a audiat și validat o firmă de consultanță, formată din două persoane, pentru a reprezenta Consiliul Județean Cluj la Bruxelles, speculând nișa oferită de către Uniunea Consiliilor Județene⁸. Aceleași două persoane reprezintă și județul Hunedoara la Bruxelles⁹.

⁶ http://www.euro-club.org/DOC/Studiu_Club%2013sept2005.pdf (Studiul „Actori români în Bruxelles-ul european”, realizat în septembrie 2005 de către Clubul „România-UE” Bruxelles)

⁷ idem

⁸ Sursa : Adevărul de Cluj (10 august 2005, pagina 16)

⁹ Sursa : Gazeta de Hunedoara (18 iulie 2005)

II.3. Relațiile economice

Județul Cluj este unul dintre cele mai echilibrat dezvoltate județe din România, având un număr de 703.269 locuitori pe o suprafață de 6.674 km². 67% din populație se află în mediul urban, iar densitatea este de 105 locuitori pe km².

Populația ocupată, în număr de 298.400 de persoane, cuprinde un număr de 176.116 persoane angajate, din care 45,74% lucrează în industrie, 1,57% în agricultură și 52,68% în servicii. La data de 31 decembrie 2004, rata șomajului era de 5%, iar salariul lunar mediu net de 6.875.094 lei vechi.

În județul Cluj există la ora actuală 47.880 societăți înmatriculate, din care 3.919 cu investitori străini. Din acestea, 94 sunt cu capital de stat, 180 cu capital de stat și privat, iar 47.610 cu capital privat.

LISTA PRINCIPALILOR INVESTITORI ÎN JUDEȚUL CLUJ

	ȚARA	NUMĂR FIRME	PARTICIPARE STRĂINĂ (\$)
1.	Ungaria	565	114.486.571
2.	Luxemburg	20	38.119.813
3.	Italia	938	16.126.773
4.	Austria	232	9.896.591
5.	Germania	539	7.404.954
6.	Spania	28	6.750.861
7.	Marea Britanie	78	3.251.587
8.	Franța	154	3.038.155
9.	Olanda	113	2.811.618
10.	Belgia	61	2.023.944
	Alte 71 țări	1191	21.477.792
	TOTAL	3919	225.388.659

Investitorii din primele 10 țări reprezintă 69,7% din numărul firmelor cu participare străină din județul Cluj și 95,2% din capitalul străin subscris. **După cum se observă, primii 10 investitori sunt poziționați în statele membre ale Uniunii Europene, ceea ce arată interesul și nevoia de a crea un punct de contact și consultanță, situat la Bruxelles, care să se adreseze oamenilor de afaceri.**

Producția industrială a județului în anul 2004 a fost de 25.334,8 miliarde lei și 470,6 milioane euro export¹⁰. Dintre produsele principale livrate la **export** menționăm: lemn, hârtie, îmbrăcăminte, tricotate, încălțăminte, produse ceramice, mașini și aparate, echipamente electrice, mobilă, instrumente și aparate optice, produse din fontă, fier sau oțel.

Volumul **importului** a reprezentat 727 milioane euro; au fost importate în cantități mai mari: produse farmaceutice, materiale plastice, piei brute, hârtie, carton, bumbac, fire sintetice și artificiale, îmbrăcăminte, produse din fontă, fier sau oțel, mașini și aparate, echipamente electrice, instrumente și aparate optice, combustibil și uleiuri minerale, automobile.

Principalele ramuri industriale sunt: industria alimentară și a băuturilor, industria altor produse din materiale nemetalice (sticlărie, ceramică, materiale de construcții), industria metalurgică, industria chimică și a fibrelor sintetice și artificiale, producția de mobilier și alte activități industriale.

Agricultura cuprinde atât cultura plantelor cât și creșterea animalelor, 35,8 % din totalul populației active fiind ocupată în această ramură economică. Total pământ agricol: 424.543 hectare, din care: teren arabil - 177.942 ha, pășuni - 162.737 ha, fânațe - 77.387 ha, livezi - 6.070 ha, vii - 407 ha. Zona este favorabilă culturilor de: grâu, secară, orz, ovăz, cartofi, sfeclă de zahăr și legume. Creșterea animalelor (porcine, bovine, ovine, păsări) este o îndeletnicire tradițională a zonei¹¹.

Din punct de vedere turistic, județul Cluj este interesant atât pentru turismul urban cât și pentru turismul de tranzit spre Munții Apuseni. Centrele urbane și în principal municipiul Cluj-Napoca oferă multiple obiective de interes turistic (monumente istorice, muzee, Grădina Botanică). Județul Cluj este o poartă de acces spre Munții Apuseni, zonă cu un potențial turistic deosebit, atât prin frumusețea peisajelor și pitorescul localităților montane cât și prin prezența unor fenomene geologice spectaculoase și a florei rare.

O importantă bancă comercială privată din România (Banca Transilvania) își are sediul în Cluj-Napoca. Lor li se adaugă sucursale și filiale ale principalelor bănci din România. De asemenea, funcționează societăți de asigurări cu sediile centrale în județul Cluj precum și sucursalele tuturor celorlalte societăți de asigurări și fonduri de investiții din România.

¹⁰ www.cciicj.ro (Camera de Comerț și Industrie Cluj)

¹¹ idem

Un rol deosebit de important în sfera economică a județului Cluj îl joacă și Camera de Comerț și Industrie Cluj. Aceasta este membră a Camerei de Comerț și Industrie a României, afiliată la rândul ei la Asociația Europeană a Camerelor de Comerț și Industrie (EUROCHAMBRES). Din cele 47.880 societăți comerciale din Cluj, peste 1.400 sunt membre ale Camerei de Comerț și Industrie Cluj.

În cadrul Camerei de Comerț și Industrie Cluj există *Centrul Teritorial de Informare, Consultanță și Pregătire a operatorilor economici pentru aderearea la Uniunea Europeană și Departamentul de Relații Internaționale, Programe Europene și Promovare Evenimente*. Întreaga Cameră de Comerț și Industrie are rol de informare, asistență, consultanță și documentare pe probleme europene de interes pentru întreprinderile românești. Camera de Comerț și Industrie Cluj facilitează accesul la sursele de informație europeană, acordă sprijin în dezvoltarea parteneriatului economic și de afaceri și monitorizează preocupările întreprinderilor mici și mijlocii în relațiile lor cu piața unică europeană și transmiterea concluziilor în vederea elaborării viitoarelor politici ale Comisiei Europene.

Având o experiență amplă în derularea de proiecte și oferind consultanță în acest domeniu, Camera de Comerț și Industrie Cluj poate să se implice efectiv în proiectul Reprezentanței Clujului la Bruxelles. Dezvoltându-și o largă rețea de contacte, aceasta ar putea să reprezinte mai bine pe plan european interesele membrilor săi, prin intermediul unui lobby eficient, creându-se astfel un mediu de afaceri modern, deschis parteneriatelor și investițiilor. Ținând cont de datele de mai sus, se poate observa că firmele din județul Cluj au capacitatea de a se implica activ în proiectul Reprezentanței, investind financiar în aceasta. **Facilitarea accesului la sursele de informații europene și dezvoltarea de parteneriate economice și de afaceri sunt puncte pe care firmele clujene le pot atinge prin intermediul Reprezentanței Clujului la Bruxelles.**

Județul Cluj este și unul dintre cele mai importante noduri de comunicație, cu 2.447 km de drumuri publice, din care 342 km de drumuri europene și naționale, 259 km de cale ferată, dispunând și de Aeroportul internațional Cluj-Napoca-Someșeni.

II.4. Relațiile academice

Orașul Cluj-Napoca reprezintă un important centru universitar, având cinci universități de stat (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară, Universitatea Tehnică, Universitatea de Artă și Design) și șase universități particulare.

Universitatea „Babeș-Bolyai” are în componența sa un *Centru pentru Cooperare Internațională*, format din *Departamentul Programe* și *Departamentul Acorduri*, în cadrul cărora lucrează un număr de 12 persoane. Principalul scop al Centrului este organizarea de cursuri și evenimente internaționale, identificarea de parteneriate externe, în vederea atingerii unei mobilități mai mari a studenților și profesorilor.

Și Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” deține un departament de relații externe, ce se ocupă cu promovarea universității în afară, în cadrul căruia lucrează 3 persoane, activitatea lor fiind coordonată de prorectorul Constantin Ciuce. De altfel, este un fapt bine cunoscut că Universitatea de Medicină și Farmacie din Cluj are un număr impresionat de studenți străini.

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară și-a dezvoltat parteneriate cu un număr impresionant de alte universități cu același specific din Europa: Albania, Austria, Belarus, Belgia, Bulgaria, Croația, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Grecia, Israel, Italia, Marea Britanie, Portugalia etc. În cadrul *Biroului de Relații Internaționale* funcționează Comisia Socrates, condusă de prorectorul Doru Pamfil și coordonată de Roxana Vidican, și care are în componența sa 5 persoane. Comisia Socrates pe Universitate e împărțită în mai multe departamente: agricultură, horticultură, zootehnie, medicină veterinară. Scopul *Biroului de Relații internaționale* este de a asigura mobilitatea studenților și de a dezvolta parteneriate cu alte universități.

Oficiul Relații Internaționale al Universității Tehnice din Cluj este responsabil cu îndeplinirea strategiei și cu planificarea relațiilor internaționale ale universității, având sarcina coordonării acestora. Este serviciul central de informare pentru studenții străini și pentru oaspeții din străinătate care doresc să studieze aici.

Universitatea de Artă și Design acordă o importanță deosebită relațiilor și colaborărilor internaționale care servesc promovării imaginii universității, a ofertei de studii și specificului coordonatelor învățământului artistic promovat, cooperării între universități de artă și echivalării perioadelor de studii în cadrul schimburilor de studenți, organizării de manifestări cu participare internațională, stabilire de programe și încheiere de protocoale de colaborare. Universitatea de Artă și Design este membră a Ligii Europene a Academiiilor de Artă cu sediul la Amsterdam. *Serviciul Relații Internaționale și Imagine Universitară* din cadrul Universității de Artă și Design Cluj are în componența sa două birouri: relații internaționale și relații publice.

Cercetarea științifică se numără printre prioritățile învățământului superior clujean. Acest lucru se întâmplă în contextul în care pe 18 ianuarie 2000, Comisia Europeană a prezentat un comunicat prin care a propus crearea

unei Zone de Cercetare Europeană (European Research Area - ERA). S-a dorit crearea unei adevărate piețe interne de cercetare în vederea sporirii cooperării și coordonării activităților naționale de cercetare.

Uniunea Europeană și-a propus ca până în anul 2010 să definitiveze Zona de Cercetare Europeană, care are ca obiective:

- crearea unei zone interne de cercetare, un spațiu al libertății de mișcare a cunoștințelor, al cercetătorilor și al tehnologiei, cu scopul de a crește cooperarea, de a stimula competiția, și de a obține o mai bună alocare a resurselor;
- o restructurare a materialului european de cercetare, în special prin îmbunătățirea coordonării activităților și politicilor de cercetare națională;
- dezvoltarea unei politici europene de dezvoltare, care să aibă în vedere nu numai finanțarea activităților de cercetare, dar care să ia în considerare toate aspectele relevante ale celorlalte politici naționale și ale Uniunii Europene.

Ca și instrument financiar pentru atingerea obiectivelor de mai sus, Uniunea Europeană a definit în 2002 programul cadru FP6. În 2005, Comisia a prezentat propunerea continuării programului FP6 cu programul cadru FP7, menit a-și intra în drepturi din 2007.

În ceea ce privește orientările pentru FP7 s-a indicat necesitatea perfecționării infrastructurii de cercetare, a coordonării politicilor și programelor de cercetare regionale și naționale, a constituirii de rețele de cercetare. Ca noutăți, s-a arătat că în FP7 va fi posibil pentru prima oară un parteneriat public-privat, precum și faptul că se vor admite în cercetarea fundamentală echipe de cercetare individuale.

Programele de cercetare sunt vitale pentru mediul universitar. Cercetarea e un domeniu care atrage dezvoltarea, însă de multe ori programele de cercetare sunt blocate din lipsă de fonduri. **Conectarea universităților clujene la realitățile europene, prin intermediul Reprezentanței, ar putea conduce la dezvoltarea de noi parteneriate și atragerea de fonduri extra-bugetare, care să permită o aprofundare a temelor de cercetare dorite.**

Se poate afirma că mediul academic din Cluj a fost cel mai activ din punctul de vedere al parteneriatelor cu Uniunea Europeană. După cum a reieșit din studiul „Impactul extinderii Uniunii Europene asupra Clujului”, din 2003, acestea s-au concretizat în:

- cooperări, realizate prin acorduri bi și multilaterale, conferințe, workshopuri, expoziții, contracte de cercetare;
- proiecte comune co-finanțate de către Uniunea Europeană, prin instituțiile acestora sau de către statele membre;
- parteneriate cu organismele europene și internaționale similare;
- dezvoltarea relațiilor de cooperare internațională pe plan academic și de cercetare științifică cu universități partenere, organizații guvernamentale și nonguvernamentale, centre de cercetare, companii și fundații internaționale;

- facilitarea schimburilor interuniversitare la nivel instituțional pentru cadre didactice și studenți;
- atragerea unui număr cât mai mare de studenți străini în programele formative organizate de universități.

Clujul este cunoscut drept un centru academic în care se îmbină tradiția și modernitatea. Încă de la începutul anilor '90 toate universitățile și-au deschis porțile spre Uniunea Europeană. Principalele direcții de dezvoltare susținute prin fonduri comunitare au vizat:

- formarea formatorilor, prin schimburi de cadre didactice,
- creare instituțională,
- dotare materială,
- schimburi de studenți și program de burse în străinătate,
- modificarea managementului administrativ,
- schimbarea curriculei universitare,
- modificări de natură administrativ-instituțională,
- demersuri făcute pentru recunoașterea diplomelor.

Prin participarea activă la Reprezentanța Permanentă a Clujului la Bruxelles, universitățile clujene pot avea acces direct la pulsul european, găsind noi modalități de finanțare și dezvoltând noi parteneriate. Pentru orice activitate de cercetare, universitățile au nevoie de un buget. Acesta este format, de obicei, din surse primite de la Ministerul Educației și Cercetării și din veniturile proprii rezultate din taxe și activități desfășurate de instituțiile de învățământ superior. De multe ori aceste fonduri nu sunt suficiente pentru o cercetare aprofundată, și aici intervine capacitatea proprie fiecărei universități de a atrage fonduri extrabugetare, în principal de la Uniunea Europeană, prin proiecte ancorate în realitatea europeană și printr-un lobby puternic de proiecte europene.

II.5. Perspectiva neguvernamentală

În toate societățile dezvoltate, sectorului neguvernamental îi revine un rol deosebit de important în conturarea și implementarea diverselor proiecte. Organizațiile neguvernamentale sunt elemente ale societății civile, care, prin simplul fapt că nu prezintă interese economice și politice proprii, dețin un avantaj în fața altor structuri private sau de stat.

Rolul organizațiilor neguvernamentale diferă în funcție de domeniul de activitate ales. Ele monitorizează funcționarea instituțiilor democratice, sunt implicate în implementarea standardelor democratice general acceptate, promovează valori și inițiative civice în favoarea binelui public general sau, pur și simplu rezolvă anumite probleme cu care se confruntă societatea civilă.

O problemă cu care se confruntă organizațiile neguvernamentale este identificarea unor surse de finanțare. **Prin Reprezentanța Clujului la Bruxelles, organizațiile neguvernamentale ar avea acces direct la surse de finanțare din Uniunea Europeană. Astfel, societatea civilă ar beneficia de mult mai multe proiecte menite să îi servească interesele, iar organizațiile neguvernamentale ar reprezenta un instrument de lobby puternic pe lângă instituțiile Uniunii Europene.**

II.6. Presa locală clujeană în contextul european

Clujul a devenit și el un important pol de presă, cu patru posturi de televiziune locală: TVR Cluj, PRO TV Cluj, Antena 1 Cluj și NCN; opt posturi de radio importante: CD Radio, Radio Cluj, Radio Renașterea, Radio Contact Cluj, Uniplus Radio, Radio Mix, PRO FM Cluj și Radio Guerilla. De asemenea, presa scrisă are un rol important, câteva din cele mai citite ziare fiind: Adevărul de Cluj, Monitorul de Cluj, Clujeanul, Gazeta de Cluj, Szabadsag, Informația de Cluj.

În general, domeniul integrării europene este bine acoperit, fiecare pol de presă având jurnaliști care se ocupă special de acest domeniu.

Mass-media locală ar putea avea un rol important în activitatea Reprezentanței. Informarea corectă a cetățenilor este realizabilă doar prin intermediul unor mijloace de comunicare în masă specializate, care să cunoască în profunzime mecanismele decizionale și instituțiile de la Bruxelles. Acest lucru e posibil având corespondenți permanenți din Cluj la Bruxelles, care să monitorizeze toată activitatea politică din acel spațiu. De asemenea, prin contactul direct dintre jurnaliștii clujeni și cei străini, și prin informarea acestora din urmă despre diverse programe sau evenimente ce se desfășoară în județ, vizibilitatea Clujului poate crește în rândul cetățenilor și investitorilor din Uniunea Europeană.

II.7. Concluzii și recomandări

Prin Reprezentanța de la Bruxelles, Clujul poate să își sporească vizibilitatea pe plan european, să se asigure că instituțiile europene înțeleg corect nevoile și oportunitățile regiunii și să își creeze legături cu alte regiuni europene. Mai mult, odată cu aderarea efectivă a României la Uniunea Europeană, necesitatea unor astfel de reprezentanțe locale crește, existând astfel accesul direct la informația de la Bruxelles, atât de necesară în vederea beneficierii la maxim de statutul de membru.

Sarcinile principale ale Reprezentanței de la Bruxelles sunt activitățile de *public relations* și lobby, munca de redactare a proiectelor realizându-se la Cluj. Este foarte importantă comunicarea rapidă și permanentă dintre cele două centre, Cluj și Bruxelles.

Scopul Reprezentanței este de a identifica oportunități de cooperare care pot aduce în județul Cluj surse de finanțare nerambursabile sau de cofinanțare pentru proiecte de dezvoltare ale județului. Parteneriatele bilaterale cu alte reprezentanțe regionale prezente la Bruxelles sunt esențiale, iar includerea în consorții europene este foarte importantă.

Câteva din activitățile concrete pe care Reprezentanța Clujului le-ar putea desfășura ar fi:

- organizarea de activități și evenimente promoționale atât în Cluj, cât și la Bruxelles;
- monitorizarea politicilor, legislației și programelor Uniunii Europene;
- stabilirea de contacte utile cu instituțiile Uniunii Europene;
- asigurarea informațiilor necesare dezvoltării de noi programe în interesul județului Cluj.

Încă din 2003, prin intermediul studiului „Impactul extinderii asupra Clujului”, „Casa Europei” Cluj-Napoca recomandă deschiderea unei Reprezentanțe Permanente a Clujului la Bruxelles. **Apreciem ca istorică recenta decizie a Consiliului Județean Cluj de a avea reprezentanți oficiali în inima afacerilor europene de la Bruxelles.**

Este însă foarte important ca încă de la începutul acestei misiuni să se maximizeze activitatea celor care reprezintă Clujul la Bruxelles. **Deși este o inițiativă a Consiliului Județean, credem că începând chiar cu anul acesta, și alte sectoare trebuie să beneficieze de acest birou.** Ne referim în special la sectorul de afaceri, reprezentat în special de către Camera de Comerț și Industrie a județului Cluj, de sectorul academic, și bineînțeles de cel al informației către cetățeni, reprezentat de către presa clujeană. Se poate afirma că deschiderea unei Reprezentanțe a Clujului la Bruxelles aduce numeroase beneficii județului Cluj. Este însă nevoie de cooperare și de dorința de implicare a principalilor actori de pe scena locală, pentru ca acest proiect să se poată realiza.

Ca și soluție recomandăm constituirea **Comitetului European al Clujului** din care ar face parte 8 persoane:

- Primarul Municipiului Cluj-Napoca,
- Președintele Consiliului Județean Cluj,
- Prefectul Județului Cluj,
- Liderul politic al opoziției din județul Cluj,
- Președintele Camerei de Comerț și Industrie Cluj,
- Un rector al unei universități clujene, desemnat de comun acord de către ceilalți rectori clujeni,
- Un reprezentant al mass media clujene, desemnat de comun acord de către jurnaliștii din Cluj,
- Un reprezentant al sectorului neguvernamental, desemnat de comun acord de către organizațiile neguvernamentale din Cluj.

Aceste personalități locale ar trebui să se întâlnească de cel puțin 4 ori pe an pentru a discuta întreaga strategie a Reprezentanței.

Coordonarea administrativă a Comitetului European al Clujului ar trebui asigurată de către o structură nouă, formată din maxim 3 persoane. Rolul acestei structuri este de liant între Reprezentanța Permanentă a Clujului la Bruxelles și „actorii locali” (instituții, sector de afaceri, sectorul academic, mass media și sectorul neguvernamental).

Treptat, bugetul Reprezentanței de la Bruxelles trebuie să fie susținut de toți factorii locali implicați, și nu doar de către Consiliul Județean Cluj, așa cum este situația în acest moment.

III . Contact

Informații suplimentare despre studiul „Starea Națiunii: Cluj – Bruxelles” sau despre activitățile „Casei Europei” Cluj-Napoca se pot obține de la:

Bruxelles	Cluj-Napoca	Cluj-Napoca
Dan LUCA Președinte „Casa Europei” Cluj-Napoca Tel: + 32 2 226 58 18 E-mail: info@casaeuropei.com	Mihaela LUȚAȘ Coordonator cercetare Tel: 0744 39 30 41 E-mail: lutas@cluj.astral.ro	Laura BUTNARIU Secretar General „Casa Europei” Cluj-Napoca Tel: 0745 02 54 16 E-mail: proiect@casaeuropei.com

Prezentarea completă a activităților „Casei Europei” Cluj-Napoca la:

www.casaeuropei.com

© Acest material poate fi preluat doar cu citarea sursei: „Casa Europei” Cluj-Napoca